

Remissvar - Stärkt pandemiberedskap (SOU 2025:48)

Ert diarienummer: S2025/00922

Region Sörmland har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på remissen Stärkt pandemiberedskap (SOU 2025:48). Utredningens uppdrag har syftat till att stärka beredskapen inför framtida pandemier. Uppdraget har delats in i två delar; att lämna underlag till en nationell strategi för hantering av pandemier och att på olika sätt stärka författningsberedskapen. I den andra delen har det ingått att ta ställning till om en handlingsprincip ska införas i fråga om smittskyddsåtgärder. God författningsberedskap går ut på att de bestämmelser som behövs för att hantera kriser i så stor utsträckning som möjligt har beslutats i förväg. Region Sörmland anser att det är en väl genomarbetad utredning och ställer sig bakom förslagen i utredningen. Utifrån erfarenheter från pandemin 2020 så påvisades sårbarheten som finns på olika nivåer i samhället när en pandemi drabbar landet. Region Sörmland anser att det är av största vikt att lära av de konsekvenser som pandemin medförde för många människor, stor belastning på hälso- och sjukvården samt hur hela samhället fick ställa om.

Region Sörmland tillstyrker förslaget på de riktade fokusområden till en nationell strategi för att nå samhällets mål vid en pandemi.

Fokusområdena är:

- ta fram samlade lägesbilder för beslut
- identifiera riskgrupper och riskmiljöer i ett tidigt skede samt vidta åtgärder för att skydda riskgrupper
- vidta rätt smittskyddsåtgärd vid rätt tillfälle
- kommunicera för att skapa god följsamhet till åtgärder som bidrar till minskad smittspridning
- dela information och använd uppbyggda rapporteringsvägar vid samverkan
- snabbstarta allsidig pandemiforskning
- följ upp och lär av en pandemi.

Region Sörmland anser att det är viktiga områden som alla behöver beaktas. Det som saknas i strategin är fokusområde utbildning och övning som är en viktig del för att utveckla förmågan och skapa kunskap inom alla organisationer.

Region Sörmland tillstyrker förslaget om att en ny lag om samhällsinriktade smittskyddsåtgärder införs som kompletterar gällande smittskyddslagstiftning. Region Sörmland anser att det är viktigt att samhällsinriktade smittskyddsåtgärder hålls skilda från de individinriktade smittskyddsåtgärder som ingår i smittskyddslagen. Det är viktigt att regeringen ges möjlighet att snabbt fatta beslut om samhällsinriktade smittskyddsåtgärder, men samtidigt är det avgörande att dessa beslut baseras på vetenskaplig grund, är proportionerliga och tidsbegränsade och kan anpassas till regionala förutsättningar. Regionen stödjer att en sådan lag lägger ansvaret på den som driver verksamhet eller anordnar en sammankomst eller tillställning, att Folkhälsomyndigheten har ansvar för allmänhetens tillgång till relevant och samlad information om forskrifter och att tillsynsansvaret ligger hos Länsstyrelsen och Polismyndigheten.

Region Sörmland tillstyrker förslaget om ändringar i smittskyddslagen för att göra den mer flexibel och ändamålsenlig under en pandemi eller annan omfattande smittspridning. Regionen tillstyrker möjligheten att tillfälligt kunna frånga vissa individuella skyldigheter, såsom krav på att uppsöka läkare eller delta i smittspårning, när det är praktiskt genomförbart vid storskaliga utbrott. Sådana undantag kan vara betydelsefulla när en samhällsfarlig sjukdom har fått en omfattande spridning i samhället och kännedom om ytterligare milda sjukdomsfall inte leder till ökad kunskap om spridningen eller nytta för den smittade eller för samhället. I stället riskerar till exempel en skyldighet att uppsöka läkare vid sådana smittfall att bidra till ökad arbetsbelastning inom sjukvården. Ändringarna i bestämmelserna om hälsokontroll vid inresa innebär att en något större krets av inresande kan bli föremål för hälsokontroll efter beslut av Folkhälsomyndigheten och att det förtydligas i lagen vad en hälsokontroll innebär. Det är viktigt att det tas med i arbetet kring lagändringen att smittskyddsläkaren är en begränsad resurs, särskilt under en pandemi.

Region Sörmland tillstyrker bedömningen att smittskyddslagen inte bör ges företräde framför psykiatrisk tvångsvårdslagstiftning.

Region Sörmland tillstyrker förslaget gällande bestämmelser som ska införas i smittskyddslagen om att regionerna ska säkerställa att de har den kapacitet för provtagning, laboratorieanalys och smittspårning som beredskapen kräver. Regionerna ska även lagerhålla sjukvårdsprodukter för sådan provtagning och laboratorieanalys som beredskapen inom smittskyddet kräver. Region Sörmland anser att detta är viktigt för att säkerställa att regionen snabbt kan ställa om och skala upp för att få i gång

arbetet med provtagning, laboratorieanalys och att det finns de sjukvårdsprodukter som behövs. Det kan dock bli problem att införskaffa rätt material för provtagning, analys samt rätt sjukvårdsprodukter då det kan vara svårt att förutse hur behovet ser ut vid nästa pandemi. Det kan innebära att regionerna bygger upp ett omsättningslager av produkter både gällande provtagning, laboriematerial och sjukvårdsprodukter där delar kan vara fel produkter vid det tillfället när det ska användas. Där behöver regionerna ett stöd och underlag för vad som ska finnas i ett omsättningslager för att undvika onödiga kostnader och att material behöver kasseras.

Region Sörmland tillstyrker utredningens förslag om att Folkhälsomyndigheten får i uppdrag att på nationell nivå samordna arbetet med att utveckla laborieberedskap. En sådan beredskap kräver förbättrade kommunicerande IT-system och viss standardisering av data, vilket bör utvecklas, valideras och användas i ett normalläge på nationell nivå.

Region Sörmland tillstyrker utredningens förslag om att Folkhälsomyndigheten får i uppdrag att samordna regionernas arbete med att utveckla smittspårningen på nationell nivå. Förbättrade system och digitala verktyg behövs för storskalig smittspårning. Däribland ingår att utveckla den digitala kommunikationen av svarsrapporteringen till enskilda för att vidta åtgärder som förhindrar eller begränsar smittspridning. Det behövs också att utreda de rättsliga frågor som uppstår. Region Sörmland anser att det är viktigt att sådana verktyg utvecklas på en nationell nivå, för att uppnå effektiva och ändamålsenliga system som kan kommunicera och användas på nationell nivå och som också håller i utvecklingen över tid.

Region Sörmland tillstyrker förslagen att bestämmelser ska införas i smittskyddslagen om att regionen ansvarar för att det finns beredskap för att hantera en omfattande smittspridning av en allmänfarlig eller samhällsfarlig sjukdom. Regionen ska besluta om en plan för beredskapen (epidemi- och pandemiplan). Smittskyddsläkaren i regionen ansvarar för att upprätta ett förslag till planen. Region Sörmland anser att det är viktigt att peka på det Risk- och sårbarhetsarbete som regionerna ska genomföra även omfattar pandemiberedskap.

Region Sörmland tillstyrker bedömning att en bristfällig pandemiberedskap kan få stora konsekvenser. En bra pandemihantering kan innebära stora ekonomiska besparingar och mänskligt lidande.

Handläggare

Åsa Hessel

Säkerhets och beredskapsstaben

Malin Enarsson, smittskyddsläkare

Datum

2025-05-12

Dokumentnummer

RS-LED25-1048-2

Region Sörmland bedömer att förslagen i utredningen skulle generera en ökad kostnad för regionen. Region Sörmland anser att kostnadsökningen ska kompenseras av staten i enlighet med finansieringsprincipen.

REGION SÖRMLAND

Christoffer Öqvist (M)

Regionstyrelsen ordförande

Magnus Johansson

Regiondirektör